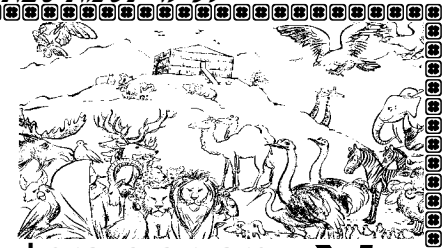

א' ב' על הפרשה

פרשת נח

א בגדה זו חטיכ

כמה ימים ירד המבול וגרם לחורבן ובלבול?

היכן החוטאים בנו מגדל וה' את שפתם בלל?

מאילו עצים חזקים נח את התיבה הקים?

מה בבשר אסור לאכול אף שהותר כמו ירק, הכל?

מי נשרף ומת באור כשדים אברם ונחור היו לבתו דודים?

במה שרי לא התברכה כי הייתה בטבעה עקרה עקרה?

איזה עלה הביאה היונה ללמד כי רוצה מה' מזונה?

מה כל הארץ מלאה והוא ראשון לקטרג עלה?

אילו בהמות לתיבה הגיעו שבעה מכל מין ומין הופיעו?

למה האדם מלידה כבול ולכן לא יביא עוד ה' מבול?

מה נטע נח תחילה ולכן קלונו התגלה?

ב למנ עסע פצ קר שת

מה הכינו לבניית המגדל כדי למרוד בבורא מעל?

במה העניש ה' את הדור כדי שההשחתה לא תחדור?

איזה עיר גדולה בנה אשור כדי שלא יושפע מהאסור?

מה עשה ה' לתיבה של נח שלא יכנסו הרשעים בכח?

את מי נח מהתיבה שלח אך הוא לתפקידו לא הלך?

מה ברך האלוקים את נח שדורות יקים?

מה היה קבוע בתיבה כחלון או כאבן טובה?

מה נתן ה' כאות ברית כי את העולם לא יכרית?

מה הריח ה' אלוקים בקרבן ונשבע שלא יביא עוד חורבן?

מה שם ויפת יחדיו לקחו ולכסות ערוות אביהם הלכו?

מה נח בציווי ה' בנה ושהה בה במשך שנה?

"**וַיִּבֶן נֹחַ מִזְּבֵּחַ לה'** וַיִּקַּח מִכֹּל הַבְּהֵמָה הַטְּהֹרָה וּמִכֹּל הָעוֹף הַטָּהוֹר וַיַּעַל עֹלֹת בַּמִּזְבֵּחַ, **וַיָּרַח ה' אֶת רֵיחַ הַנִּיחֹחַ** וַיֹּאמֶר ה' אֶל לִבּוֹ לֹא אֹסִף לְקַלֵּל עוֹד אֶת הָאֲדָמָה". (ח, כ-כא)

אומר רש"י: אמר נח, לא צוה לי הקדוש ברוך הוא להכניס מאלו הבהמות הטהורות שבעה שבעה, אלא כדי להקריב קרבן מהם (ב"ר כו, א. - לד, ט.)

רואים מפה שעוד לפני החורבן הקב"ה כבר הכין את היום שאחרי, שיהיה בהמות טהורות מוכנות לצורך קורבנות בשביל שיהיה ריח ניחוח, שעל ידי זה נשבע ה' שהוא לא יביא יותר מבול, וכך גם רואים אצל ירמיהו שתוך כדי נבואות על החורבן, אומר ה' לירמיהו שיקנה שדות ובתים ליום שאחרי החורבן.

וזהו לימוד גדול שהרבה פעמים אדם נמצא במצוקה, ואז אי אפשר לדבר אתו בכלל על שום דבר, הוא **כל כולו** מרוכז במצוקה ובקושי בה הוא שרוי, **אמנם מפה רואים שהדרך הראויה** שגם תוך כדי מצוקה (שלא תהיה) תחשוב גם על היום שאחרי, על המזמור לתודה שתקריב לה', על הניסים והישועות שה' יעשה עמך.

א] "תָּמִים הָיָה בְּדֹרֹתָיו". (ו-ט)

מבאר רש"י יש מרבותינו דורשים אותו לשבח, כל שכן שאילו היה בדור צדיקים היה צדיק יותר, ויש שדורשים אותו לגנאי, לפי דורו היה צדיק, ואילו היה בדורו של אברהם לא היה נחשב לכלום.

ויש להקשות מה העניין לדרוש את נח לגנאי???? **ויתכן לבאר** שזה בא ללמד אותנו שאל יחשוב אדם מה שווה עבודתי ולימודי, שהרי ביחס לדורות קודמים זה שום דבר, כמו שכתוב "אם ראשונים כבני אדם **אנו כחמורים**", אלא התורה באה ללמד אותנו שהנה נח אפילו שנדרש לגנאי שבדורו של אברהם לא היה נחשב לכלום אפילו הכי מכיון שלפי דורו הוא היה צדיק, כך הסתכלו אליו בשמים כצדיק, וזכה שה' דיבר אתו והציל אותו, **וכל העולם יצא ממנו...**

ב] "מִכֹּל אֲשֶׁר בֶּחָרָבָה מֵתוּ". (ז-כב)

אומר רש"י שכל הבריות שביבשה בהמות חיות ועופות מתו, למעוטי דגים שבים שהם לא מתו. **והביאור הוא** שכל בריות היבשה כיוון שהם גרים בשכנות לאדם, א"כ וירוסי הרוע שהאדם הטיל בעולם השפיע עליהם לרעה שגם הם השחיתו דרכם, **משאין כן הדגים שבים** שהם כביכול נמצאים בעולם אחר '**בים**', לא בשכנות לאדם הם לא הושפעו מהאדם ולכן הם לא נתקלקלו, והם ניצלו מהמבול.

ונמצאנו למדים כמה מסוכן שכנות וקשר עם אנשים לא טובים שזה משחית ומקלקל עד לסוף המר...

ג] "וישלח את היונה מאתו לראות הקלו המים מעל פני האדמה, ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה ותשב אליו אל התיבה כי מים על פני כל הארץ וישלח ידו ויקחה ויבא אותה אליו אל התיבה" (ח-ט)

בספר פרח שושן מבאר את הפסוקים בדרך דרוש על גלותם של ישראל שאמרו חז"ל שכנסת ישראל נמשלו ליונה וכן הוא בשה"ש "**יונתי תמתי**", וכן יש לפרש: **וישלח את היונה מאתו** שהקב"ה שלח את עם ישראל מארץ ישראל, כי ראה **שקלו המים** ואין מים אלא תורה, והיה הקלה בלימוד התורה, **ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה,** שלעולם כנסת ישראל לא מוצאת מנוח בגלות בין הגויים הפראיים, שתמיד סבלנו מרדיפות ונגישות, ומכל מקום גרשו אותנו, **ותשב אליו אל התיבה כי מים על פני כל הארץ** שכאשר ישובו ישראל בתשובה אל ה', והמים ימלאו פני כל הארץ,

שהתורה תהא נפוצה בכל הארץ וכולם יעסקו בה יומם וליל, או אז **וישלח ידו ויקחה ויבא אותה אליו** הקב"ה ייקח את כנסת ישראל בידו ויביאה אליו אל ארץ ישראל **כימי עולם וכשנים קדמוניות**. - (ומתוק האור)

ד] "וַיִּקַּח שֵׁם וְיֶפֶת אֶת הַשִּׂמְלָה". (ט-כג)
לכסות את נח, **שואל רש"י** למה לא כתוב ויקחו? **ומבאר:** מפני ששם נתאמץ במצווה, לכן מתייחס אליו הלקיחה, ובזכות זה הוא זכה לטלית של מצוה, ואילו יפת זכה לקבורה לבניו, כשמבני בניו מגוג יעלו לעתיד למלחמה על ישראל ויפלו בקרב, בני ישראל יקברו אותם.
ולכאו' רואים מפה ששני אנשים עושים אותה מצוה והשכר של אחד הוא לעין ערוך בלי השוואה בכלל יותר מהשני, ששם זכה למצוות טלית שזהו **השראת השכינה**, ושכרה אין סופי בעולם הבא, ואילו יפת זכה רק לקבורה... **מה שנקרא קיבל וזהו...!!!?**
וראיתי שמבארים ששם כשבא לכסות את אביו הוא חשב **גם על השראת השכינה**, שהרי כשיש מקום לא נקי או ערוה מגולה אין שם השראת השכינה, וכיוון שכן, לכן הוא זכה להשראת השכינה שיש בטלית של מצוה, משא"כ יפת כשכיסה את נח הוא חשב רק על העניין הנימוסי שבדבר, שזה לא מנומס כך לשכב... שלכן הוא זכה שינהגו אתו בנימוס ויקברו את בניו...
עוד רואים שרש"י אומר ששם נתאמץ במצווה לכן זה נקרא על שמו, ורואים את השכר הגדול שהוא קיבל.
ולכאו' מה כבר שייך שהוא יתאמץ, הרי זה סך הכל לקחת שמיכה וללכת לכסות? **אבל כנראה** שהוא קצת יותר נזדרז מיפת, או שהיה לו מחשבה יותר טובה מיפת, **וע"ז הוא קיבל כזה שכר גדול**, רואים כמה גדול השכר על משהו התאמצות במצווה, כמו שידוע הסיפור על אשתו של הגר"א שנתגלתה לחברתה בחלום ואמרה לה שאין לה מושג כמה גדול השכר לעין ערוך יותר מחברתה על זה שהיא גם הושיטה את ידה לצורך המצווה בזמן שאספו כסף למצווה.
וכמדומה שראיתי בשם מרן הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל שמה באמת ההבנה בזה שעל קצת התאמצות יש כבר כזה שכר גדול? **סך הכל קצת יותר מאמץ???** **והוא מבאר** מפני שהמושגים שלנו הם במושגי העולם הזה, מה שאנו בעינינו יכולים להכיל שזה מידה אורך רוחב גודל משקל וכדו', אבל בעולם רוחני כל זה לא תופס, שם כל דבר הוא נצחי ואין סופי, ממילא כשאתה מתאמץ במצווה שזה דבר רוחני, **השכר הוא ג"כ רוחני שזה שכר אין סופי...** **וידוע ממרן הגראי"ל בעצמו** שהיה נותן בויברך דוד עשר אגורות לצדקה לע"נ קדושי השואה, **ושאלו אותו** מה כבר יתן עשר אגורות לששה מיליוני קדושי השואה??? **וענה:** אתם מסתכלים על העשר אגורות ובאמת זה לא יכול להתחלק, אני מסתכל על המצווה והמצווה היא אין סופית ושפיר יכולה להתחלק לכל מיליוני קדושי השואה...
ה] "וַיֹּאמֶר אָרוּר כְּנָעַן עֶבֶד עֲבָדִים יִהְיֶה לְאֶחָיו". (ט-כה)
רש"י מבאר שהטעם שחם סירס את אביו נח, מפני שהוא אמר כך: לאדם הראשון היו רק שני בנים ואחד הרג את השני על הירושה של העולם, לאבינו נח יש כבר שלושה בנים, והוא רוצה שיהיה לו עוד בן רביעי, **ואז יהיה לכל אחד** רק רבע מהעולם... שלכן סרסו שלא יהיה לו עוד בן, **ומה יצא לו מזה**? שהוא נתקלל עבד עבדים יהיה לאחיו, ועכשיו גם מה שהיה לו אין לו שהרי מה שקנה עבד קנה רבו, נמצאנו למדים **שכל אחד צריך להיות שמח בחלקו**, ולא ילטוש עינים גדולות למה שלא שייך לו שמא יילקח ממנו גם מה ששייך לו...

ו] "ויהי כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים ויאמרו הבה נבנה לנו עיר ומגדל וראשו בשמים". (יא-א)
מבאר רש"י שהם היו מאוחדים, ועל זה כתוב "ויאמר ה' וכו', ולא יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות", שרואים מפה "**שכשנמצאים באחדות**" הקב"ה קבע בטבע של העולם שכל מה שרוצים אפשר להצליח, **אפילו כביכול לעלות לשמים...**

ובמדרש תנחומא דברים אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הַקַּפָּר בְּרַבִּי, גָּדוֹל כֹּחַ הַשָּׁלוֹם, שֶׁבְּשָׁעָה שֶׁיִּשְׂרָאֵל עוֹשִׂין חֲבוּרָה אַחַת, אֲפִילוּ עֲבוֹדָה זָרָה בֵּינֵיהֶם, אֵין מִדַּת הַדִּין נוֹגַעַת בָּהֶם, שֶׁנֶּאֱמַר: חֲבוּר עֲצַבִּים אֶפְרָיִם הַנַּח לוֹ (הושע ד, יז).

וכן החפץ חיים בשמירת הלשון פרק ב' כותב: לָכֵן אִם נִמְצָא בְּיִשְׂרָאֵל מִדַּת הַשָּׁלוֹם וְאֵין בָּהֶם שׂוּם דֶּלְטוֹרְיָא מִלְּמַטָּה, גַּם לְמַעְלָה אֵין הַשָּׂטָן יָכוֹל לְקַטְרֵג עֲלֵיהֶם, אֲפִלּוּ עַל עָוֹן הֶחְמוּר מִכֹּל, עֲבוֹדָה זָרָה, חַס וְשָׁלוֹם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּמִדְרַשׁ שִׁיר הַשִּׁירִים, שֶׁאֲפִלּוּ, חַס וְשָׁלוֹם, יִשְׂרָאֵל עוֹבְדִין כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, וּבֵינֵיהֶם שָׁלוֹם, כִּבְיָכוֹל אוֹמֵר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, אֵין הַשָּׂטָן נוֹגֵעַ בֵּינֵיהֶן, שֶׁנֶּאֱמַר {הושע ד' י"ז}: "חֲבוּר עֲצַבִּים אֶפְרָיִם הַנַּח לוֹ". וְהַכַּוָּנָה שֶׁכֵּן הִטְבִּיעַ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בַּשָּׂטָן שֶׁבְּאֹפֶן זֶה לֹא יוּכַל לִגַּע בָּהֶן כְּלָל. **וְכֵן אָמְרוּ חֲז"ל, {ירושלמי פאה ה"א} שֶׁדּוֹרוֹ שֶׁל אַחְאָב, אַף שֶׁהָיוּ עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה, הָיוּ יוֹרְדִין לְמִלְחָמָה וְנוֹצְחִין,** מִפְּנֵי שֶׁלֹּא הָיָה בָּהֶן **דֶּלְטוֹרְיָא,** וְהָרְאָיָה שֶׁלֹּא הִלְשִׁינוּ עַל עוֹבַדְיָה, שֶׁהֶחֱיָה אֶת מֵאָה הַנְּבִיאִים, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב לְקַמָּן {בפרק ד'}, דִּכְלָל הוּא בְּכָל הָעִנְיָנִים, מִדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה. וְלָכֵן כְּמוֹ שֶׁהָאָדָם כּוֹבֵשׁ אֶת עַצְמוֹ וּבוֹלֵם פִּיו מִלְּדַבֵּר דִּבְרֵי גְּנוּת עַל חֲבֵרוֹ וּלְעוֹרֵר מְדָנִים עָלָיו, **כֵּן לְמַעְלָה אֵין הַמְקַטְרֵג יָכוֹל לִפְתֹּחַ פִּיו לְדַבֵּר קַטֵּגוֹרְיָא.**

ז] "וַיְהִי כָל הָאָרֶץ שָׂפָה אֶחָת וּדְבָרִים אֲחָדִים". (יא-א)
רש"י מביא בפירוש השלישי מה הכוונה **'אחדים'** היינו **דברים חדים,** דהיינו דברי חירוף קשים, שהם אמרו שפעם באלף תרנ"ו שנים מתמוטט הרקיע עם כל המים שעליו (כנראה מרוב כובד, שהרי כמה זמן זה יכול להחזיק מעמד...) ונהיה מבול ששוטף והורס את כל האנושות, בואו ונעלה לרקיע ונעשה לו סמוכות שלא יפול.
ולכאו' אפשר לתמוה שהרי אם כן מה איפה הבעיה שלהם, שהרי כמו בכל בנין שרואים שמתחילים להתגלות סדקים ובקיעים, קוראים למהנדסים שיתחזקו את הבנין, אף פה הם חששו שהעולם שוב יתמוטט, וכאנשים אחראים וחכמים שרואים את הנולד הם קראו לכל החכמים והחרטומים והמהנדסים של אותם הימים, והם כנראה ישבו על המדוכה לפחות שבעה ימים ושבעה לילות, והגיעו למסקנה שצריך לקדם פני הרעה ולהקים תימוכין לרקיע שלא יפול עליהם, **וא"כ מה הבעיה בזה???** **והביאור הוא** לראות עולם שלם נעלם במים ולהגיד שזו היא חס וחלילה תופעה טבעית, כביכול **'אסון טבע' שמגיע במחזוריות קבועה...** ואין פה בעל הבית שמכוון ומתריע במשך מאה ועשרים שנה שאם לא יחזרו בתשובה הוא יחריב את כל העולם במים, **זהו דברי חירוף קשין וחדין כנגד בורא כל עולמים הקב"ה...**

ח] "וימת הרן על פני תרח אביו בארץ מולדתו באור כשדים" (יא-כח)
ולכאו' הרן היה הראשון שנשרף על קידוש השם, שכשאברהם נשלח לכבשן האש ע"י נמרוד כשלא רצה לעבוד ע"ז, שהרי נמרוד אמר לאברהם בוא נעבוד לאש, אמר לו אברהם אם כבר נעבוד למים שמכבים את האש, א"ל נמרוד בסדר, א"ל אברהם אם כבר נעבוד לעננים שמביאים את המים, א"ל נמרוד בסדר, א"ל אברהם אם כבר נעבוד לרוח שמביאות את העננים, פה כבר נמרוד התרגז ואמר לאברהם אנחנו עובדים לאש, ואם לא תעבוד נזרוק אותך לכבשן האש, והוא נזרק ויצא חי, **וכשראה את זה הרן** שאלו נמרוד עם מי אתה הולך? א"ל עם אברהם, זרקו ונשרף, אמנם לא נשרף מיד, שהוא יצא חי מהכבשן, אבל בתוכו ליהטה האש וכשבא לביתו נפטר, כמ"ש "וימת הרן על פני תרח אביו", מ"מ זה נראה שהרן נשרף על קידוש ה', **ומה הוא זכה בשביל זה?**
והאמת היא שמה הוא **לא זכה???** הרי כל האמהות הקדושות **יצאו ממנו**, וכן מלכות בית דוד, שהרי הוא היה אביהן של מלכה ויסכה, ויסכה הייתה זו שרה אמנו שהייתה סוכה ברוח הקודש, ומלכה הייתה אשת נחור שהייתה הסבתא של רבקה אמנו, וכן של לבן שהיה אביהם של רחל ולאה וכן מפילגשיו אביהם של בלהה וזלפה, וכן היה אביו של לוט שמבנו מואב יצאה רות המואביה שיצאה ממנו דוד המלך, ומלך המשיח, ומבנו עמון יצאה נעמה העמונית שהייתה אשתו של שלמה המלך שהייתה אמו של רחבעם מלך יהודה, **ללמדך שכל מי שמוסר נפש עבור הקב"ה אין הקב"ה מקפח שכרו.**

ט] "וַתְּהִי שָׂרַי עֲקָרָה אֵין לָהּ וָלָד". (יא-ל) **שמעתי מהגה"צ ר' דן סגל שליט"א** שרואים פה דבר מאוד מעניין, כשרואים בתחילת פרשיות בראשית שלכולם היו ילדים, כמ"ש הרבה פעמים "ויולד בנים ובנות", והנה כשמגיעים לשרי, כתוב "ותהי שרי עקרה אין לה ולד", הרי זה צועק **מה קורה פה???** **והוא ביאר:** לכולם היו ילדים! מה כבר היה להם? **'גוישק'לַך'...** זה יש בשפע!!!... פה צריך להביא את **יצחק אבינו**, **'עולה תמימה'** נראה לכם שזה כל כך פשוט להוריד כזה **הייליגע נשמה...**